

**JANTJE
BETON**

Haal het kind naar buiten!

FACTS

BELANG KINDVRIENDELIJKE BUITENRUIMTE

ARGUMENTENKAART

WAT ZIJN DE ARGUMENTEN VOOR EEN KINDVRIENDELIJKE OPENBARE RUIMTE?

KIND

GEZONDHEID

Gezondheidsvoordelen en -kansen

- beweging (norm gezond bewegen)
- preventie chronische aandoeningen
- minder overgewicht
- betere ogen
- welzijn

PEERSONLIJKHEIDS- VORMING

Leren zowel over/voor jezelf als anderen

- burgerschapsvorming en identiteitsvorming
- samenleven; sociale vaardigheden; integratie
- cognitieve vaardigheden; creativiteit en intelligentie
- zelfstandige mobiliteit
- grenzen verleggen; risico's nemen en beheersen

KINDERRECHT

Het recht op spelen, recreatie (art 31) en participatie (art 12)

- recht op vrije tijd
- recht op participatie
- plezier
- 'wat vond jezelf leuk toen je kind was'
- recht op natuur

NATUURCONTACT

Diverse voordelen bij natuurcontact

- creatiever spel
- verbondenheid met de aarde
- minder ziek door vies worden
- rust, concentratie (minder adhd); leerprestaties
- nature deficit disorder

WAT ZIJN DE ARGUMENTEN VOOR EEN KINDVRIENDELIJKE OPENBARE RUIMTE?

MAATSCHAPPIJ

VERBLIJFS- EN ONTMOETKWALITEIT

'Als het goed is voor kinderen, is het goed voor de maatschappij'

- ruimte voor ontspanning en inspanning
- voldoende groen; huizenprijzen en zorg- ziektekosten
- ruimte voor ontmoeting
- voldoende veilig, maar ook avontuurlijk
- een veilige ruimte in sociale zin, met plek voor spontane ontmoeting
- modal split (meer fiets/voetgangers en ov-gebruik)
- meer mensen bij elkaar in steden is minder fossiele brandstoffen
- groen/blauwe ruimte goed voor water- en temperatuurproblemen stadse omgeving
- imago buurt
- bestrijden criminaliteit/vandalisme

VERPLAATSKWALITEIT

Goed voor kinderen - goed voor voetgangers en fietsers = goed voor maatschappij

- veilige routes en veilig verkeer
- leuke routes?

WENS GEBRUIKERS/ KINDEREN

Kwaliteit - denken vanuit de wens van de gebruikers

- input bewoners en kinderen bij ontwerp
- input bewoners en kinderen bij beheer
- mentaal eigenaarschap
- gebouwde/geleefde/gedeelde ruimte

GEZINNEN BEHOUDEN VOOR STAD

Gezinnen behouden voor de stad is belangrijk

- in economische zin: grotere huizen; meer woz, actief gebruik (bepaalde voorzieningen; minder reistijd naar werk; productiviteit
- voor de kenniseconomie (kennisswerkers meest productief in jaren waarin kinderen klein zijn en kenniseconomie heeft ontmoetingen nodig)
- vanuit sociale cohesie (gezinnen hebben meer contacten)

INHOUD

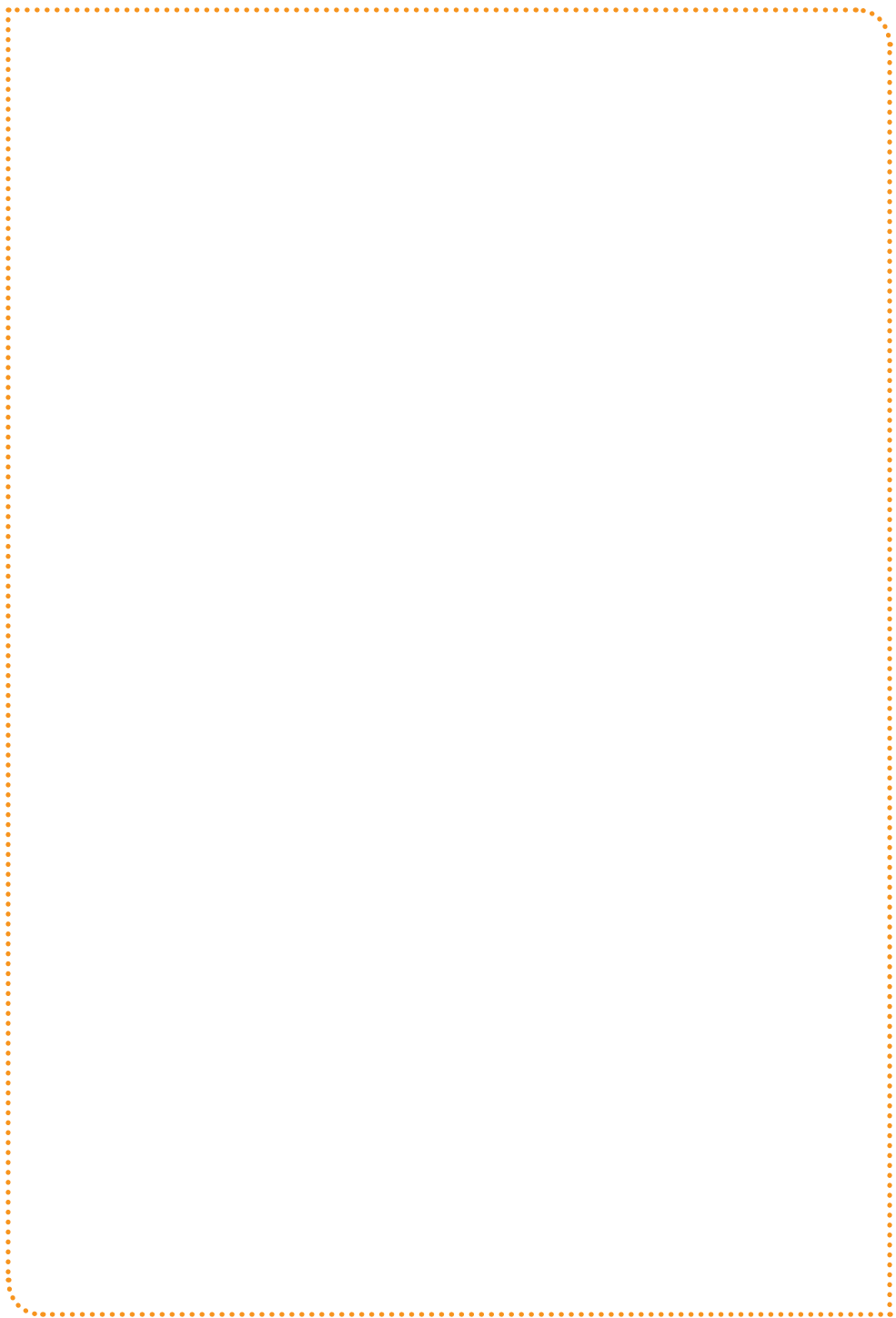
Belang kindvriendelijke buitenruimte, inleiding	5
Belang kindvriendelijke buitenruimte voor kinderen	8
Overgewicht en gezondheid.....	8
Persoonlijke ontwikkeling.....	10
Natuurcontact.....	11
Belang kindvriendelijke buitenruimte voor de maatschappij	13
Leefklimaat.....	13
Milieueffecten, duurzaamheid	14
Sociale contacten, integratie	16
Economische voordelen	16
Werken vanuit de wensen van samenleving, kinderrechtenverdrag	18
Literatuur	20

Gewoon lekker buitenspelen, dat wil ieder kind. Daarom werkt Jantje Beton samen met kinderen om vrij buitenspelen weer mogelijk te maken. Help ook mee! Kijk op www.jantjebeton.nl

Haal het kind naar buiten!

**JANTJE
BETON**

BELANG KINDVRIENDELIJKE BUITENRUIMTE

INLEIDING

Kinderen houden van buitenspelen en doen het ook regelmatig. Uit onderzoek door TNS Nipo in opdracht van Jantje Beton onder kinderen van 6 tot en met 12 jaar blijkt dat driekwart van de kinderen meerdere keren per week buiten speelt zonder toezicht van volwassenen (Snel, 2013). Ruim tachtig procent van de kinderen wordt van buitenspelen vrolijk en blij. Ook ouders zijn enthousiast: een overgrote meerderheid vindt buitenspelen gezond en ziet dat zijn kind er vrolijk van wordt (Snel, 2013).

Is daarmee gezegd dat woonwijken kindvriendelijk zijn ingericht? Dat ieder kind makkelijk zelf naar buiten kan, mag en wil? Dat de buitenruimte aansluit bij de spelwensen van kinderen? Nee, helaas.

Bijna een vijfde van de kinderen in het TNS Nipo onderzoek (Snel, 2013) speelt minder vaak buiten dan ze zouden willen. Ook speelt een vijfde van de kinderen niet of slechts 1 keer per week buiten. Kinderen die weinig buitenspelen en ook minder buiten zijn dan ze zouden willen, komen vaker uit (sterk) stedelijke gebieden.

Wat heeft de buitenruimte daarmee te maken, welke mogelijkheden zijn er? Allereerst blijkt dat 42% van de kinderen de openbare ruimte saai vindt. Dit is nog sterker bij oudere kinderen en kinderen uit (sterk) stedelijk gebied. Verder blijkt dat jongens het buiten saaier vinden dan meisjes.

Alle kinderen geven aan dat meer avontuurlijke spelvormen (huttenbouwen, klimmen etc) erg leuk zijn. Maar kinderen zeggen ook dat hun buurt daar minder voor geschikt is. Driekwart van de kinderen zou ook vaker buitenspelen als er meer spannende plekken zouden zijn. Meer dan de helft van de kinderen geeft bovendien aan vaker buiten te spelen, als het er minder saai was.

Uit onderzoek naar het effect van beweegvriendelijker schoolpleinen blijkt dat het aantal actieve kinderen bijna twee keer zo groot is dan op een gewoon schoolplein. Anders gezegd: op de interventie schoolpleinen was 77.3% actief (Mpva - moderate to vigorous physical activity) tegenover 38.7% bij de controle scholen. Dit effect was vooral groot bij de oudere meiden (10-12 jr). (Janssen, 2013)

Oftewel: als je het de kinderen vraagt, is het simpel: we zouden leukere buitenruimte moeten maken. In deze publicatie worden ook andere redenen opgesomd om kindvriendelijke buitenruimte te maken. Deze redenen vallen uiteen in argumenten die gericht zijn op het belang voor kinderen en redenen gericht op de maatschappij als geheel. Want een “childfriendly city is friendly to all”.

Rob van Gaal, directeur Jantje Beton:

***“BUITENSPELEN IS LEUK
EN BELANGRIJK – KINDEREN HOEF
JE DAT NIET UIT TE LEGGEN.”***

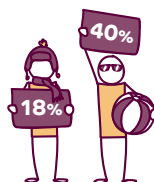
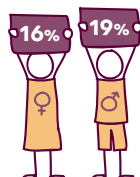
Tenslotte: het onderzoek staat niet stil, dus dit overzicht is ook niet compleet. Aanvullingen en suggesties ontvangen we graag!

✓ NEDERLANDSE NORM GEZOND BEWEGEN

Versillen meisjes/jongens:

Versillen winter/zomer:

2010/2011

4-11 jarigen

✓ NNGB = dagelijks 1 uur matig intensieve lichamelijke activiteit

INACTIEF

SEDENTAIR GEDRAG

2011

12% is 2 dagen/week of minder tenminste 1 uur matig actief

59 % zit niet langer dan 2 uur per dag achter de computer/TV/DVD

4-11 jarigen

UREN ZITTEN/LIGGEN ZONDER SLAPEN PER DAG

2011

Tijdens schooltijd en transport

Na schooltijd

Vrije dag
(niet: vakantie- en feestdagen)

4-11 jarigen

TOP 5 SPORTEN

2011

Zwemmen

Veldvoetbal

Danssport

Gymnastiek

Tennis

6-11 jarigen

De gebruikte gegevens komen uit het 'Tendrapport Bewegen en Gezondheid 2010/2011' door TNO.

BELANG KINDVRIENDELIJKE BUITENRUIMTE VOOR KINDEREN

Er is veel onderzoek gedaan waaruit blijkt dat buitenspelen niet alleen leuk is, maar ook belangrijk voor opgroeiende kinderen. Zo is buitenspelen een belangrijke vorm van bewegen waardoor de kans op overgewicht vermindert. Ook bevordert buitenspelen de ontwikkeling van de sociale, cognitieve en motorische vaardigheden van kinderen. Het is niet voor niets dat het recht op (buiten)spelen is vastgelegd door de Verenigde Naties, in het kinderrechtenverdrag (Blaak et al., 2012). Ook de Nederlandse overheid heeft zich gecommitteerd aan dit verdrag

Een kindvriendelijke buitenruimte gaat over meer dan buitenspelen. Zo'n ruimte nodigt ook uit tot fietsen, lopen en ontmoeten. De ruimte is bovendien "niet saai": daarvoor zijn groen, bloemen en kleur van belang.

Anders gezegd zorgt een kindvriendelijke buitenruimte ervoor dat kinderen 'kind' kunnen zijn zodra ze naar buiten stappen. In dit hoofdstuk wordt aangegeven waarom dat belangrijk is voor kinderen.

OVERGEWICHT EN GEZONDHEID

Kinderen in Nederland worden steeds zwaarder. Zo blijkt uit cijfers van de Landelijke Groeistudie van TNO dat in 1980 6% van de jongens en meisjes van 2 tot 21 jaar overgewicht had, in 1997 was dit gestegen naar bijna 11% en in 2010 tot 14% (Schonbeck & van Buuren 2010). Om gezonde en fitte volwassenen te worden, zouden kinderen iedere dag minimaal één uur tenminste matig intensief moeten bewegen (Kemper et al., 2000). Landelijk haalde in 2009 slechts 22% van de kinderen deze Nederlandse Norm Gezond Bewegen (NNGB) (De Vries et al., 2010).

Recentere cijfers staan in het Trendrapport Bewegen en Gezondheid van TNO (2013). Hieruit blijkt dat in 2010-2011 landelijk slechts 17% van de kinderen (4-11 jaar) de Nederlandse Norm Gezond Bewegen (NNGB) haalde. Opvallend is dat meisjes deze norm minder vaak halen dan jongens (in 2010-2011 slechts 15,6% tegenover 19,0%) en dat de norm in de winter veel minder vaak behaald wordt dan in de zomer (in 2011 respectievelijk 18,0% en 40,3%) (Hildebrandt et al., 2013).

Ook blijkt uit het rapport dat 12% van de 4 tot 11 jarigen inactief is, wat wil zeggen dat deze kinderen twee dagen per week of minder ten minste 60 minuten matig intensief actief zijn. (Hendriksen et al., 2013)

Er is geen literatuur waarbij direct is aangetoond dat kinderen en jongeren die buitenspelen gezonder zijn of minder vaak overgewicht hebben. Wel is er veel indirect bewijs voor deze relatie. Onderstaand schema geeft deze indirecte relatie weer.

De directe woonomgeving bepaalt in belangrijke mate hoeveel kinderen bewegen en buitenspelen. Het gaat hierbij niet alleen om fysieke factoren zoals de verkeersveiligheid en de aanwezigheid van speelplekken en 'groen' in de wijk, maar ook om sociale kenmerken van de woonomgeving, zoals sociale cohesie en ervaren veiligheid (onder andere De Vries et al., 2007 en Aarts et al., 2012).

a. relatie buitenspelen en lichamelijke activiteit

De algemene overtuiging dat buiten spelen een belangrijke vorm van lichamelijke activiteit is, wordt bevestigd in tal van internationale wetenschappelijke studies. Dit geldt zowel voor 0 tot 4 jarigen (Hinkley et al., 2008) als voor kinderen in de basisschoollleeftijd (Fereirra et al., 2007).

Ook in Nederland is hier wetenschappelijk onderzoek naar gedaan. Ruim 500 kinderen van 6 tot en met 12 jaar werden geobserveerd terwijl zij buiten speelden op verschillende speelplekken in achterstandswijken (Bakker et al., 2008). Om het energiegebruik te kunnen bepalen, droeg een deel van deze kinderen (n=157) ook een beweegmeter. De kinderen bleken gemiddeld ruim 200 kilocalorieën per uur te gebruiken en 35% van de tijd die kinderen op de speelplek doorbrachten werd ten minste matig intensief bewogen. Op vier van de zes speelplekken was de gemiddelde intensiteit hoog genoeg om bij te kunnen dragen aan het behalen van de Nederlandse Norm Gezond Bewegen.

b. Bewegen is gezond

Kinderen die lichamelijk actief zijn lopen aantoonbaar minder risico op overgewicht (Sallis et al., 2000; Jiménez-Pavón et al., 2010). Ook blijkt dat bewegen voor kinderen en jongeren positieve effecten heeft op andere gezondheidsaspecten, zoals botdichtheid, bloed lipiden (cholesterol) en bloeddruk (Strong et al., 2005).

Voldoende beweging tijdens de jeugd heeft niet alleen op korte termijn een preventieve werking, maar heeft ook op lange termijn een preventieve werking op het ontstaan van ziektes, zoals osteoporose, hart en vaatziekten diabetes mellitus type 2, (Wendel-Vos et al., 2010).

Daarnaast is er een positieve relatie tussen lichamelijke activiteit en psychisch welbevinden van kinderen. Zo bleek uit een onderzoek onder 10-jarigen dat kinderen die meer bewegen, minder vaak een laag zelfvertrouwen hebben en minder vaak gevoelens van angst en depressie kennen, dan kinderen die minder bewegen (Parfitt en Eston, 2005).

PERSOONLIJKE ONTWIKKELING

Vanuit de pedagogische hoek is er veel onderzoek gedaan naar de invloed van (buiten)spelen op de persoonlijke ontwikkeling van kinderen. De omvangrijke literatuur hierover is samengevat in verschillende overzichtsstudies (New Policy Institute 2002; Tsao 2002; Burdette en Whitaker 2005). Het algemene beeld dat hieruit naar voren komt is dat kinderen door te spelen leren om hun creativiteit te gebruiken en hun verbeeldingsvermogen ontwikkelen.

Daarnaast ontwikkelen kinderen tijdens hun spel sociale en emotionele vaardigheden zoals empathie, flexibiliteit en het zelfbewustzijn. Dit komt omdat tijdens het spelen allerlei dilemma's en conflicten moeten worden opgelost waardoor kinderen worden gestimuleerd om compromissen te zoeken en samen te werken. Ze maken spelregels, werken samen of concurreren met elkaar om de macht. Spelletjes met regels geven kinderen meer inzicht in 'goed' en 'fout' en leren kinderen om te gaan met winst en verlies.

Little en Wyver (2008) concluderen in hun overzichtsstudie dat kinderen door buiten te spelen tal van motorische vaardigheden ontwikkelen. Buiten zijn hiervoor meer mogelijkheden dan binnen, omdat er meer ruimte is en er gelegenheid is om grenzen te verleggen en eindeloos te oefenen. Zo bevordert buitenspelen de basis

motorische vaardigheden zoals rennen, klimmen, springen en glijden. Maar ook manipulatieve vaardigheden (zoals gooien, vangen en schoppen) en vaardigheden die te maken hebben met stabiliteit (buigen, schommelen en stretchen).

Spel is ook belangrijk voor de ontwikkeling van de hersenen: kinderen die veel (buiten)spelen hebben een betere hersenontwikkeling en leervermogen dan kinderen die weinig en/of binnen spelen (Ginsburg 2007; New Policy Institute 2002). Ook blijkt dat kinderen die lichamelijk actief zijn beter presteren op school (Singh et al, 2012; Efrat, 2011.)

NATUURCONTACT

Buitenspelen vormt voor kinderen een belangrijke mogelijkheid om in aanraking te komen met de natuur. Contact met de natuur kan er ook voor zorgen dat kinderen zich beter kunnen concentreren, meer zelfbeheersing tonen, en minder vaak last hebben van psychische problemen zoals depressie en angst. Ook kan contact met de natuur de concentratie van kinderen met ADHD verbeteren.

Spelen met de natuur op jonge leeftijd wordt beschouwd als een belangrijke basis voor kennis over en liefde voor de levende omgeving. Ook in dat opzicht geeft buiten spelen met natuurlijke materialen een bijdrage aan het opgroeien tot een volwassene.

Naast de voordelen voor kinderen van het spelen met natuur, blijkt ook dat een groene buitenruimte bijdraagt aan het buitenspeelplezier. In diverse wetenschappelijke onderzoeken is aangetoond dat kinderen meer buiten spelen naarmate er meer groen in een wijk aanwezig is (de Vries et al, 2007; Den Hertog e.a., 2006).

Van den Berg (2012) heeft onlangs een overzicht gegeven van de belangrijkste resultaten van het onderzoek naar het belang van natuur voor de lichamelijke en psychische ontwikkeling en gezondheid van kinderen. Het beeld dat hieruit naar voren komt is dat parken en andere veilige en aantrekkelijke natuurlijke speelplekken kinderen uitdagen om meer te bewegen en gevarieerder te spelen. Met name fantasierijk, exploratief en constructief speelgedrag komen vaker voor in natuurlijke dan in niet-natuurlijke speelomgevingen.

NORMEN LICHAMELIJKE ACTIVITEIT

In de landelijke groeistudie worden drie bewegingsnormen aangehouden: de Nederlandse Norm Gezond Bewegen (NNGB), de Fitnorm en de Combinorm:

	60 min (dagelijks)	20 min (3x p/w)
MA	matig intensief	
DI	matig intensief	zwaar intensief
WO	matig intensief	
DO	matig intensief	
VR	matig intensief	zwaar intensief
ZA	matig intensief	zwaar intensief
ZO	matig intensief	

✓ = NNGB

✓ = Fitnorm

✓ en/of ✓ = ✓ Combinorm

✓ **NNGB** ✓ **FITNORM** ✓ **COMBINORM**

Versillen meisjes/jongens:

Versillen winter/zomer:

BELANG KINDVRIENDELIJKE BUITENRUIMTE VOOR DE MAATSCHAPPIJ

Niet alleen voor kinderen is een woonomgeving die uitnodigt tot buitenspelen, bewegen en verblijven van belang. Het kindvriendelijk inrichten van de openbare ruimte heeft ook voordelen voor de maatschappij als geheel.

De lange termijn effecten van gezond opgroeiende kinderen zijn merkbaar voor de hele maatschappij. Enerzijds hebben de gezondheidseffecten op den duur een positieve invloed op de betaalbaarheid van de gezondheidszorg en is een gezonde sociale ontwikkeling van kinderen ook in het belang voor de samenleving als geheel.

Maar ook voor volwassenen is een kindvriendelijke buitenruimte positief. Een kindvriendelijke inrichting draagt bij aan de leefbaarheid van de buurt, doordat er onder andere meer ruimte is voor sociale contacten. De ruimte is niet alleen prettig voor kinderen, maar ook voor volwassenen die door de wijk wandelen of elkaar willen ontmoeten.

De beweging Childfriendly Cities verwoordt dat met “a child friendly city is a city friendly to all” (Kips et al., 2009). Jane Jacobs beschreef al in 1961 dat een goed straatleven bijdraagt aan wat nu genoemd wordt: sociale cohesie en sociaal kapitaal en dat draagt uiteindelijk bij aan economisch florerende steden (Jacobs, 1961).

Deze kwaliteiten die een kindvriendelijke openbare ruimte met zich meebrengen hebben verschillende effecten voor de samenleving als geheel. Hieronder worden ze verder beschreven.

LEEFKLIMAAT

In een onderzoek van het Sociaal Cultureel Planbureau onder 2700 ouders is gekeken naar de relatie tussen buiten spelen en het leefklimaat in de buurt (Bucx, 2011). Een gunstiger opgroeiklimaat in de buurt, waarin kinderen veilig buiten kunnen spelen en waarin het gebruikelijk is dat kinderen bij elkaar over de vloer komen, hangt samen met minder problemen met leeftijdsgenoten en met meer prosociaal gedrag, aldus de ouders.

Daarnaast zijn er diverse (niet-wetenschappelijke) onderzoeken gedaan rondom specifieke speelvoorzieningen waarbij aan de betrokken personen (gebruikers, omwonenden en professionals) is gevraagd wat volgens hen de effecten zijn van de speelplek voor de buurt. Zo komt uit een onderzoek onder bijna 200 beheerders van speeltuinen naar voren dat de speeltuinen een buurtfunctie hebben en belangrijke ontmoetingsplekken zijn voor kinderen en jongeren (Abraham et al., 2010). Onderzoeken rondom specifieke speelplekken zoals 'Cruyff Courts' en 'Richard Krajicek Playgrounds' onderschrijven deze bevinding (Van der Meulen et al., 2009; van der Lindert et al., 2009; Vermeulen et al., 2010).

In deze onderzoeken is ook gevraagd of de speelplekken volgens de omwonenden bijdragen aan het bestrijden van criminaliteit en vandalisme. De resultaten zijn wisselend. Zo geven sommige omwonenden aan (geluids)overlast te ervaren, terwijl anderen de plek als goed alternatief voor een hangplek van jongeren beschouwen.

MILIEUEFFECTEN, DUURZAAMHEID

Een verkeersveilige omgeving die uitnodigt tot spelen, fietsen en lopen is niet alleen voor kinderen van belang. Stedelijke landschappen die ingericht zijn vanuit voetgangers en fietsers (langzaam verkeer) dragen bij aan een duurzame stad, met een lagere CO₂-uitstoot, minder geluidsoverlast en minder gebruik van fossiele brandstoffen (Gehl, 2010; Glaeser, 2011).

groene duurzame inrichting

Een kindvriendelijke openbare ruimte heeft voldoende kwalitatief groen. De aanwezigheid van groen is niet alleen voor kinderen van belang. Zo is in een studie onder volwassenen in Nederland een positieve relatie aangetoond tussen de hoeveelheid 'groen' in de stad en de ervaren gezondheid van de inwoners (van Dillen et al., 2012). Ook heeft wetenschappelijk onderzoek aangetoond dat mensen met meer groen in hun woonomgeving zich over het algemeen veiliger voelen (Maas, 2008).

Een woonomgeving die langzaam vervoer (lopen, fietsen) stimuleert, zijn voor alle inwoners gezond. Bewegvriendelijke wijken zijn ook een manier om volwassenen voldoende beweging te geven.

KINDEREN IN (ZEER) STEDELIJK GEBIED...

Stedelijkheid wordt gedefinieerd aan de hand van de omgevingsadressendichtheid. Een (zeer) sterk stedelijk gebied is een gebied met gemiddeld 1500 adressen of meer per km².

...spelen vaker niet of slechts 1 keer per week buiten. Dit is 27% vs. 15% in weinig stedelijk gebied.

...spelen minder vaak buiten. Gemiddeld 3,5 keer per week. In weinig stedelijk gebied is dit 4,2 keer.

...mogen minder vaak buitenspelen zonder toezicht van een volwassene. 76% mag buitenspelen zonder toezicht, tegenover 86% in weinig stedelijk gebied.

...vinden speelplekjes (49%) en stoepen en pleintjes (47%) vaker saai. Gemiddeld voor alle gebieden is dit namelijk 42%.

...mogen minder vaak naar school fietsen zonder het toezicht van een ouder. Dit is 51% vs. 66% in minder stedelijk gebied.

...geven vaker aan dat ze niet op een leuke speelplek kunnen komen omdat het niet mag van hun ouders (25% vs. 15%) en omdat ze er zelf niet naar toe kunnen (26% vs. 14%).

De gebruikte gegevens komen uit het het onderzoek 'Buitenspelen' door TNS Nipo in opdracht van Jantje Beton. Er hebben 600 kinderen van 6 t/m 12 jaar deelgenomen aan het onderzoek.

SOCIALE CONTACTEN, INTEGRATIE

Volwassenen met thuiswonende kinderen hebben in het algemeen meer contact met buurtgenoten dan andere type huishoudens (Karsten et al., 2006). Het contact begint dan bijvoorbeeld met een praatje op het schoolplein of bij de speelplaats. Het sociale netwerk draagt bij aan een prettige woonomgeving.

Er is één wetenschappelijk onderzoek bekend over de relatie tussen buitenspelen en integratie. Voor dit onderzoek werden 129 kinderen (7-8 jarigen) tijdens het buitenspelen gedurende pauzes op het schoolplein geobserveerd. De onderzoekers concluderen dat buiten spelen een positieve invloed heeft op contacten tussen verschillende etnische groepen. Dit was vooral het geval voor activiteiten waarbij kinderen zelf het initiatief nemen, zoals voetballen (Blatchford et al., 2003).

ECONOMISCHE VOORDELEN

Uit wetenschappelijk onderzoek in Turkije blijkt dat de aanwezigheid van een speelplek een positief effect heeft op de waarde van huizen (Yilmaz et al., 2008). In Nederland is er geen onderzoek bekend waarbij specifiek is gekeken naar de invloed van speelplekken op huizenprijzen. Wel heeft het Planbureau voor de Leefomgeving in 2006 een onderzoek gedaan naar de relatie tussen fysieke omgevingskenmerken en huizenprijzen (Visser en Van Dam, 2006). Hieruit bleek dat vooral in een stedelijke omgeving de aanwezigheid van groen in de vorm van een park of plantsoen positief gewaardeerd wordt en dat dit een duidelijk effect op de woningprijs heeft.

Zorgkosten toekomst besparen

In Engeland is gekeken naar economische baten van buitenspelen op zorgkosten (Play England, 2010). Als de jeugd voldoende beweegt, ontstaan er minder ziektes op langere termijn. Dat bespaart toekomstige ziektekosten. Op basis van literatuur en interviews met deskundigen is een rekenmodel ontwikkeld waarin de kortetermijneffecten van een avonturenspeelplek werden omgerekend in lange termijn effecten op gezondheidsuitkomsten en effecten op het opleidingsniveau. De onderzoekers concluderen dat elke pond die wordt geïnvesteerd in een avonturenspeelplek zo'n 1,5 pond oplevert.

Onlangs is ook in Nederland een studie gedaan waarbij is gekeken of investeren in groen leidt tot economische meerwaarde (KPMG, 2012). Hierbij is gekeken naar twee gezondheidseffecten, namelijk de psychische gezondheid (depressies en angststoornissen) en overgewicht (onder andere in relatie tot diabetes). Op basis van schattingen, wetenschappelijke stellingen en statistieken is een prognose

gemaakt van het effect van 10 procent extra groen in de wijk Bos en Lommer in Amsterdam. In het rapport is de relatie tussen groene omgevingen en het effect op buitenspelen en gezondheid onder andere als volgt verwoord: “Het is evident dat meer groen leidt tot meer bewegen: kinderen in groene *woonomgevingen spelen 15% meer buiten en jongens die meer buitenspelen hebben een lagere kans om obesitas te krijgen*.”. Geconcludeerd wordt dat het economisch gezien loont om te investeren in groen in de omgeving, vooral omdat dit leidt tot minder ziekteverzuim.

Gezinnen aantrekken en behouden

Voor gemeenschappen en gemeentes is het belangrijk om gezinnen te hebben wonen. De periode waarin volwassenen thuiswonende kinderen hebben, is de maatschappelijk meest actieve periode. Met een bijkomend uitgaven partoon dat economisch interessant is. Bovendien kunnen deze actieve volwassenen vrijwilligersactiviteiten en overige voorzieningen in stand blijven. Een ander argument om gezinnen met thuiswonende kinderen te behouden, is dat deze groep over het algemeen meer contact met buurtgenoten heeft dan andere type huishoudens (CBS, 2003), waarmee het behoud van gezinnen bijdraagt aan de sociale cohesie binnen een gemeente/gemeenschap.

Een omgeving waar gezinnen graag willen wonen heeft daarmee voordelen. De buitenruimte is een onderdeel van een aantrekkelijke woonomgeving. Onder de meeste gezinnen blijven de sub-urbane woongebieden populair, ondanks de trek naar de stad van kenniswerkers. (Karsten et al., 2006; Karsten, 2007).

Een kindvriendelijke openbare ruimte heeft een hoge kwaliteit. Je kunt er goed verblijven, ontmoeten en verplaatsen. Voor gezinnen en dan speciaal de kenniswerkers onder hen zijn dat belangrijk kenmerken bij de keuze om zich ergens te vestigen (Arendonk, 2010). In een omgeving met groot aandeel kenniswerkers floreert de kenniseconomie. Dus zorgt een goede openbare ruimte tegelijk voor economisch goed werkende steden (Jacobs, 1961).

WERKEN VANUIT DE WENSEN VAN SAMENLEVING, KINDERRECHTENVERDRAG

Het betrekken van bewoners (en kinderen) bij de keuzes voor de openbare ruimte wordt om meerdere redenen belangrijk gevonden. Allereerst wordt het daardoor meer publieke ruimte, ruimte van de bewoners (mentaal eigenaarschap). Daarnaast groeit de opvatting dat de overheid het niet alleen kan. Hulp van bewoners is nodig. Gemeenten zien “bewoners” en “kinderen” als de belangrijkste groepen om rekening mee te houden als ze denken over inrichting en beheer van de openbare ruimte (Koning, 2012).

Het samen met kinderen werken aan de buitenruimte is daarmee een manier om ook hen een stem en verantwoordelijkheid te geven. Kinderen worden daarmee ook gevormd tot volwaardige burgers. Bovendien zijn de ervaringen van kinderen in het publiek domein belangrijk voor de burgerschapsvorming (De Winter, 2010).

Het recht op participatie en het hoorrecht voor kinderen is vastgelegd in artikel 12 van het kinderrechtenverdrag. De overheid is er verantwoordelijk voor dat het kind die eigen mening kan uiten en dat er naar hem of haar wordt geluisterd. De mening van kinderen is erg belangrijk als het om zaken gaat die hun aangaan. Want beleid en regelgeving moeten afgestemd zijn op de behoeften van kinderen. De mogelijkheden voor kinderen en jongeren worden afgestemd op de leeftijd en zijn bedoeld om invloed te hebben, mee te praten, mee te denken en mee te doen. Dus het werken vanuit kinderwensen bij de openbare ruimte ligt voor de hand.

TENSLOTTE

Het kinderrechtenverdrag heeft in artikel 31 vastgelegd dat kinderen recht hebben op vrije tijd, om te spelen en op recreatie. De overheid zorgt ervoor dat ieder kind gelijke kansen heeft om dit recht te realiseren en bevordert recreatieve, artistieke en culturele voorzieningen voor kinderen.

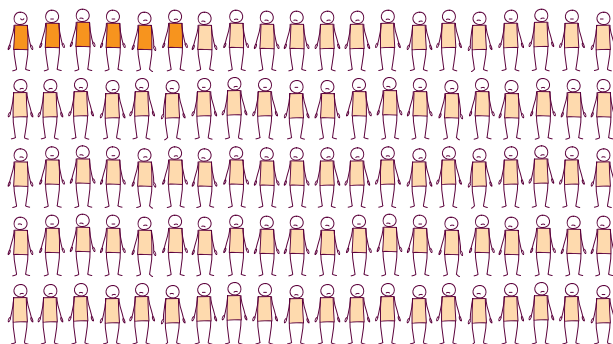
In deze publicatie is de kennis samengebracht die aangeeft waarom buitenspelen en een kindvriendelijke openbare ruimte belangrijk zijn. Maar voor velen zijn artikel 31 uit het kinderrechtenverdrag en niet te vergeten het plezier van buitenspelende kinderen reden genoeg.

MEEDENKEN OVER BUITENSPELEN

**6 OP DE 10 KINDEREN ZOU GRAAG MEE DENKEN
MET DE GEMEENTE OVER WAT ER BETER KAN VOOR HET
BUITENSPELEN IN DE BUURT**

**6 OP DE 100 KINDEREN IS AFGELOPEN JAAR DOOR DE
GEMEENTE GEVRAAGD OM MEE TE DENKEN**

Meedenken met de gemeente is net zo populair onder jongens als meisjes, als onder jonge en oudere kinderen. Tevens willen kinderen in (zeer) sterk stedelijk gebied tot weinig tot niet stedelijk gebied even graag meedenken het buitenspeken in hun buurt.

**KINDEREN IN WEINIG TOT NIET STEDELIJK
GEBIED ZIJN HET AFGELOPEN JAAR NOG
MINDER VAAK GEVRAAGD MEE TE DENKEN
(3%) DAN DE ANDERE KINDEREN.**

De gebruikte gegevens komen uit het onderzoek 'Buitenspeken' door TNS Nipo in opdracht van Jantje Beton. Er hebben 600 kinderen van 6 t/m 12 jaar deelgenomen aan het onderzoek.

LITERATUUR

- Aarts M.J., Wendel-Vos, W., van Oers, H.A., van de Goor, I.A., Schuit, A.J. (2010). Environmental determinants of outdoor play in children: a large-scale cross-sectional study. *Am J Prev Med*, Sep;39(3):212-9
- Abraham, M., de Kleuver, J., van Soomeren, P. (2010). Buurtfunctie terug naar de speeltuin. Onderzoek onder leden en niet-leden van NUSO. Amsterdam: DSP-groep.
- Arendonk, W. Van (2010), "Gezin in de stad-binnenstedelijke gebiedsontwikkeling voor hoogopgeleide tweeverdieners met kinderen", MCD.
- Bakker, I., Vries S.I. de, Boogaard C.H.M. van den, Hirtum W.J.F.M. van, Joore J.P & Jongert M.W.A. (2008). Playground van de Toekomst: succesvolle speelplekken voor basisscholieren. Leiden: TNO kwaliteit van leven.
- Berg, van den A. (2012). Jeugd, natuur en gezondheid. Amsterdam: Instituut voor natuureducatie en duurzaamheid
- Blaak M. e.a. (2012). Handboek Internationaal Jeugdrecht. Leiden: Defence for Children
- Blatchford P, Baines E, Pellegrini A. (2003). The social context of school playground games: Sex and ethnic differences, and changes over time after entry to junior school. *British Journal of Developmental Psychology*, 21: 481-505.
- Burdette, L., Whitaker, R.C. (2005). Resurrecting Free Play in Young Children Looking Beyond Fitness and Fatness to Attention, Affiliation and Affect. *Archives of Pediatrics & Adolescent Medicine*. 159: 46-50.
- Bucx, F. (red). (2011). Gezinsrapport 2011. Een portret van het gezinsleven in Nederland. Den Haag: SCP.
- CBS (2003). Jeugd 2003: cijfers en feiten. Heerlen/Den Haag: Centraal Bureau voor de Statistiek.
- Dillen, van S.M., S. de Vries, P.P. Groenewegen, P. Spreeuwenberg, P. (2012). Greenspace in urban neighbourhoods and residents' health: adding quality to quantity. *J Epidemiol Community Health*. Jun;66(6)
- Efrat,M. (2011). The relationship between low-income and minority children's physical activity and academic-related outcomes: a review of the literature. *Health Educ Behav*, 38(5):441-51.
- Ferreira, I., van der Horst, K., Wendel-Vos, W., Kremers, S., van Lenthe, F.J., Brug, J. (2007). Environmental correlates of physical activity in youth - a review and update. *Obesity Reviews*, 8(2): 129-154.
- Gehl, J. (2010). Cities for people. Washington: island press: isbn: 9781597265737
- Ginsburg, K.R.(2007) The importance of play in promoting healthy child development and maintaining strong parent-child bonds. *American Academy of Pediatrics Clinical Report*.
- Glaeser, E.L. (2011), Triumph of the city: how our greatest invention makes us richer, smarter, greener, healthier and happier", Penguin group: New York, isbn 978-1-59420-277-3
- Hertog, F.R.J. den, Bronkhorst, M.J., Moerman, M. & van Wilgenburg, R. (2006). De Gezonde Wijk. Een onderzoek naar de relatie tussen fysieke wijkenmerken en lichamelijke activiteit. Amsterdam: EMGO Instituut.
- Hildebrandt, V.H., Bernaards, C.M., Stubbe, J.H. (red.). *Trendrapport Bewegen en Gezondheid 2010/2011* (TNO) Leiden: De Bink
- Hinkley, T., Crawford, D., Salmon, J., Okely, A.D., Hesketh K. (2008) "Preschool children and physical activity: a review of correlates." *American Journal of Preventive Medicine*, May; 34(5): 435-441.

Hoekman, R. (2013). Sportdeelname en de rol van sportvoorzieningen. In: Hildebrandt, V.H., Benaards, C.M., Stubbe, J.H. (red.). Trendrapport Bewegen en Gezondheid 2010/2011 Leiden: De Bink p.89.

Jacobs, J. (1961- vertaald 2009), "Dood en leven van grote Amerikaanse steden", sun: Amsterdam, isbn: 978-90-8506-7849

Janssen, M., J.W.R. Twisk, H.M. Toussaint, W. van Mechelen, E.A.L.M. Verhagen (2013), Effectiveness of the PLAYgrounds programme on PA levels during recess in 6-year-old to 12-year-old children, BJSM online, 10.1136/bjsports-2012-091517

Jiménez-Pavón, D., Kelly, J., Reilly, J.J. (2010) Associations between objectively measured habitual physical activity and adiposity in children and adolescents: Systematic review. International Journal of Pediatric Obesity, 5(1): 3-18.

Karsten, L. (2007). Housing as a way of life: Towards an understanding of Middle Class Families' Preference for an Urban Residential Location. Housing Studies, Vol 22

Karsten, L., A. Reijndorp, J. van der Zwaard, (2006) De smaak voor de stad – studie naar de stedelijke woonvoorkeur van gezinnen. Den Haag: ministerie VROM.

Kemper, H.C.G., Ooijendijk, W.T.M., Stiggelbout, M. (2000). Consensus over de Nederlandse Norm Gezond Bewegen. Tijdschrift voor Gezondheidswetenschappen, 78: 180-183.

Kips, E., S. Schepel, M. Schouten en J. Zomervrucht (2009) "Childstreet: een pleidooi voor kinderen op straat" in: Dol, M. en E. Kips "childstreet 2009", IIUE: Delft 9-18

Koning, A.L. (2012). "Waarom niet? Gemeentes en kindvriendelijke openbare ruimte." Delft.

KPMG (2012), "Groen, gezond en productief. The economics of ecosystems & biodiversity –

TEEB NL: natuur en gezondheid. KPMG, in opdracht van ministerie EL&I .

Lindert, C. van, Romijn, D., Cevaal A. (2009). Sport, een verdiende plek in de wijk Een onderzoek naar het gebruik en de effecten van sportplekken in Delfshaven, gemeente Rotterdam. 's-Hertogenbosch: W.J.H. Mulier Instituut.

Little, H., Wyver, S. (2008). Outdoor play: does avoiding the risk reduce the benefits? Australian Journal of Early Childhood, 33: 33-40

Maas, J. (2008). Vitamin G: Green environments - Healthy environments (proefschrift). Nivel.

Meulen, van der R., Romijn, D., Baas, D., Breedveld, K. (2009). Van court naar community: Evaluatie Cruyff Court FC Omniworld Veld 2007/2008. 's-Hertogenbosch: W.J.H. Mulier Instituut

Play England (2010). An economic evaluation of play provision. Matrix Evidenceco9, September

New Policy Institute. (2012). The value of children's play and play provision: a systematic review of the literature. London: New Policy Institute

Parfitt, G., Eston, R. (2005). The relationship between children's habitual activity level and psychological well-being. Acta Paediatrica, 94 (12): 1791-1797

Sallis, J. F., Prochaska, J. J., & Taylor, W. C. (2000). A review of correlates of physical activity of children and adolescents. Medicine and Science in Sports and Exercise, 32, 963- 975.

Singh, A., Uijtdewilligen, L., Twisk, J.W., van Mechelen W., Chinapaw, M.J. (2012). Physical activity and performance at school: a systematic review of the literature including a methodological quality assessment. Arch Pediatr Adolesc Med, Jan;166(1):49-55.

Strong, W.B., Malina, R. M., Blimkie, C. J. R., Daniels, S. R., Dishman, R. K., Gutin, B., et al. (2005). Evidence based physical activity for school-age youth. The Journal of Pediatrics, 146, 732-737.

Tsao, L. (2002). How much do we know about the importance of play in child development? *Childhood Education*, 78 (4): 230-233.

Snel, N. (2013). Buitenspelen 2013: kwaliteit van de speelomgeving in de eigen buurt. TNS Nipo / Jantje Beton.

Vermeulen, J., Verweel, P., Veen E van. (2010). De Richard Krajicek Foundation maakt het verschil in de buurt. Den Haag: Richard Krajicek Foundation.

Visser, P., Dam, van F. (2006). De prijs van de plek woonomgeving en woningprijs. Den Haag: Ruimtelijk planbureau

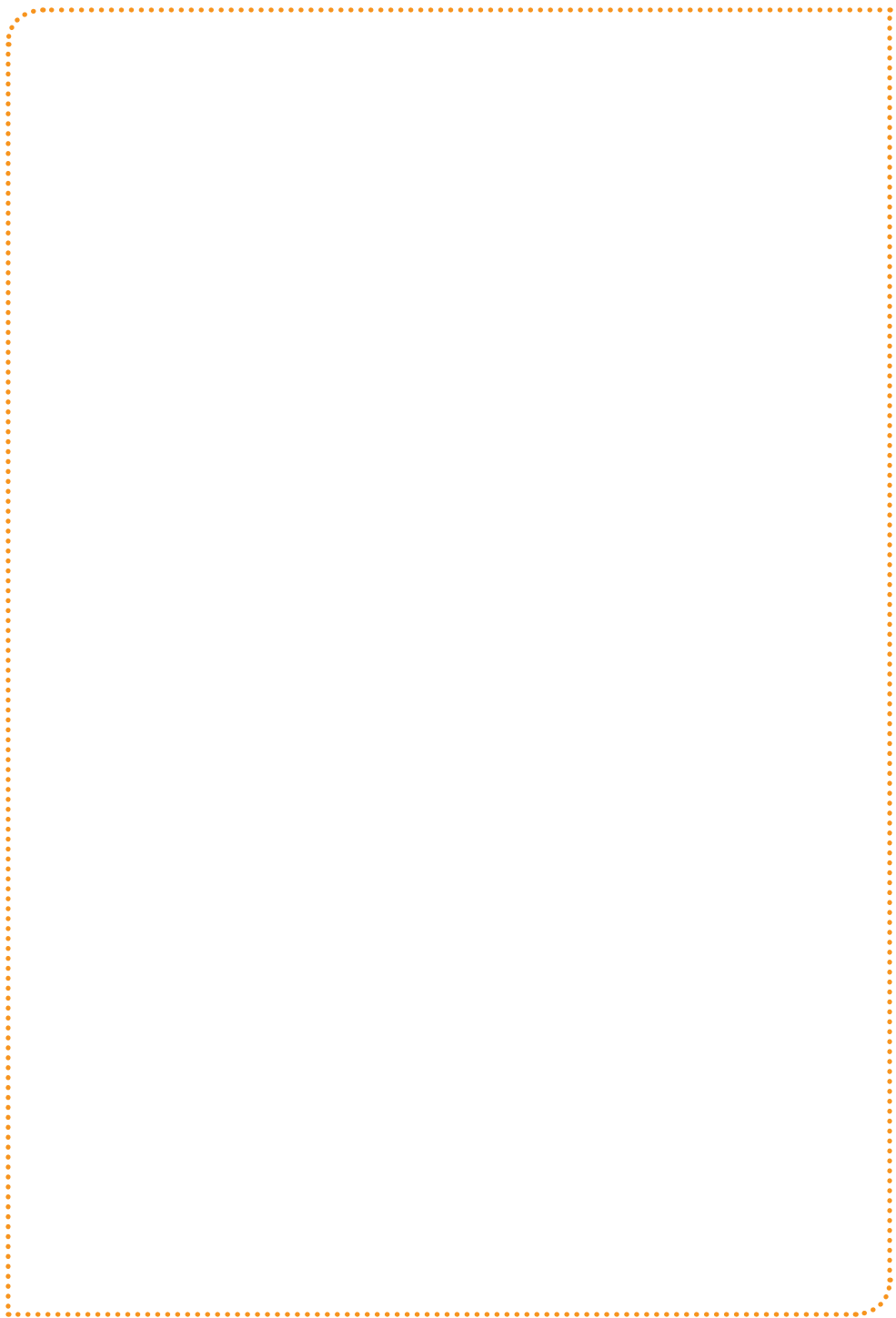
Vries, S.I., de, Chorus, A., Verheijden, M. (2010). Bewegen in Nederland: jeugdigen van 4-17 jaar. In: Hildebrandt VH, Chorus AMJ, Stubbe JS. (red.). *Tendrapport Bewegen en Gezondheid 2008/2009* Leiden: De Bink p. 57-76.

Vries S.I. de, Bakker I., van Mechelen W. & Hopman-Rock M. (2007). Determinants of activity-friendly neighborhoods for children: results from the SPACE study. *Am J Health Promot*, 21 (4 Suppl), 312-6.

Wendel-Vos, G.C.W. (2010). Wat zijn de mogelijke gezondheidsgevolgen van lichamelijke activiteit? In: *Volksgezondheid Toekomst Verkenning, Nationaal Kompas Volksgezondheid*. Bilthoven: RIVM

Winter, M. de (2010), *Verbeter de wereld begin bij de opvoeding*, uitgeverij SWP: Amsterdam, isbn: 978-90-8850-187-6

Yilmaz, H., Bulut, Z., Sinan Temurlenk, M., Yesil P. (2008). Determination of the Impact of Parks and Playgrounds on House Prices in the City of Erzurum, Turkey. *International Journal of Natural Engineering Sciences* , 2,(1); 47-51.

COLOFON

Jantje Beton

Kaap Hoordreef 40
3563 AV Utrecht

Postbus 85233
3508 AE Utrecht

T (030) 244 70 00
I www.jantjebeton.nl

E info@jantjebeton.nl
F (030) 244 48 57

Tekst: Anne Koning en
Esther Poort (Onderzoekerij)
Verbeeldingen: Marlies Bouman
Opmaak: Ruud Horsten

Juli 2013

Jantje Beton is beneficiënt van de VriendenLoterij

VOLG ONS!

Helpt u mee onze boodschap te verspreiden op Facebook of Twitter?

Ga dan naar:

www.facebook.nl/jantjebetonline

twitter.com/jantjebetonline

Meer weten?

www.jantjebeton.nl/publicaties en
www.jantjebeton.nl/onderzoek

Haal het kind naar buiten!